strateginen TUTKIMUS

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpano

YOUNG-ohjelman näkökulmia sosiaaliseen kestävyyteen

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta 9.4.2025

Kehitysjohtaja Marjo Kurki, Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö

SUOMEN AKATEMIA

YOUNG-OHJELMA 2022–2028

strateginen TUTKIMUS

MISTÄ ILMIÖISTÄ MUODOSTETAAN UUTTA TIETOA?

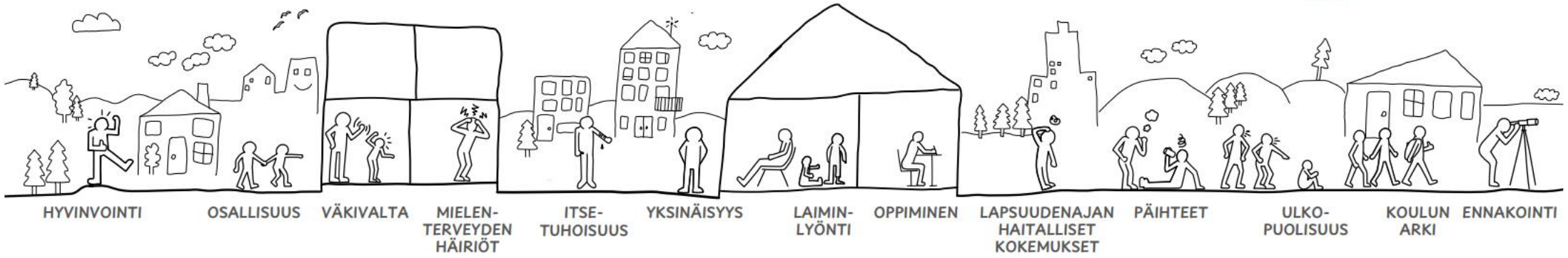

MITEN UUTTA TIETOA MUODOSTETAAN?

YOUNG-ohjelmassa keskitymme lapsiin ja nuoriin yhteiskunnan jäseninä sekä tulevaisuuden tekijöinä.

Teemme monitieteistä ja vuorovaikutteista tutkimusta, jonka avulla vahvistamme tietoperustaa kestävälle lapsi-, nuoriso- ja perhepolitiikalle.

Etsimme tutkimuksen avulla ratkaisuja

- **hyvän elämän sekä turvallisen kasvun ja kehityksen tukemiseen**
- **mielenterveysongelmien, yksinäisyyden ja muiden epäsuotuisten elämänkulkujen ehkäisemiseksi**
- **lasten ja nuorten hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi**
- **laadukkaan ja vaikuttavan palvelujärjestelmän kehittämiseksi ja lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi**

MISSÄ TIETOA HYÖDYNNETÄÄN?

strateginen TUTKIMUS

Yhteisöllisyys ja osallisuus ovat keskeisiä hyvinvoivan yhteiskunnan peruspilareita

- Lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallista kasvua voidaan tukea heidän arjessaan.
- Yhteisöllisyyden ja osallisuuden avulla voidaan edistää kaikkien lasten ja nuorten hyvinvointia esimerkiksi kouluissa ja harrastuksissa.
- Kokemus ulkopuolisuudesta on merkittävä uhka sosiaaliselle kestävyydelle.
- Osallisuuden kokemusta voidaan mitata THL:n kehittämällä osallisuusindikaattorilla (Experiences of Social Inclusion Scale, ESIS)
  - väestötutkimuksessa: Terve Suomi -tutkimuksessa, Kouluterveyskyselyssä

SUOMEN AKATEMIA

strateginen TUTKIMUS

Kokemus ulkopuolisuudesta uhkaa sosiaalista kestävyyttä

- Sosiaalinen kestävyys edellyttää, että kaikki yksilöt kokevat olevansa osa yhteisöä, jossa he voivat vaikuttaa ja osallistua tasavertaisesti.
  - Tukee koko yhteiskunnan vakautta ja kestävyyttä.
- Kun ihminen kokee itsensä yksinäiseksi tai muuten ulkopuoliseksi, hänen luottamuksensa yhteiskuntaan ja muihin ihmisiin heikkenee ja merkityksellisyyden tunteensa kärsii.
- Tunnistettava ulkopuolisuuden riskitekijät ja toteutettava toimenpiteitä, joilla vahvistetaan yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta.
  - Tuetaan prososiaalisten taitojen ja itsesäätelytaitojen kehittymistä lapsen kasvuympäristöissä
  - Lapsiperheköyhyyttä vähentämällä ja kouluttautumista tukemalla vähennetään myös yksinäisyyttä
  - Ylisukupolvisen yksinäisyyden ehkäisy esimerkiksi neuvolassa

SUOMEN AKATEMIA

strateginen TUTKIMUS

Nuorisobarometri 2024

- Luottamus yhteiskunnallisiin instituutioihin on lisääntynyt.
- Nuoret ovat aiempaa kiinnostuneempia yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja osallistumisesta
  - kiinnostus politiikkaa kohtaan lähes kaksinkertaistunut vuodesta 1997.
- Nuorten usko omaan tulevaisuuteensa on Nuorisobarometrin mittaushistorian aikana ollut vahvaa.
  - Noin 80 % nuorista on suhtautunut tulevaisuuteensa optimisisesti tai erittäin optimistisesti.
  - **Mutta vuonna 2024 vastaava luku on enää 61 %.**
- Perheen merkitys nuorten tulevaisuusodotuksissa on pudonnut.
- Nuorten usko koulutukseen on säilynyt vahvana läpi vuosikymmenien

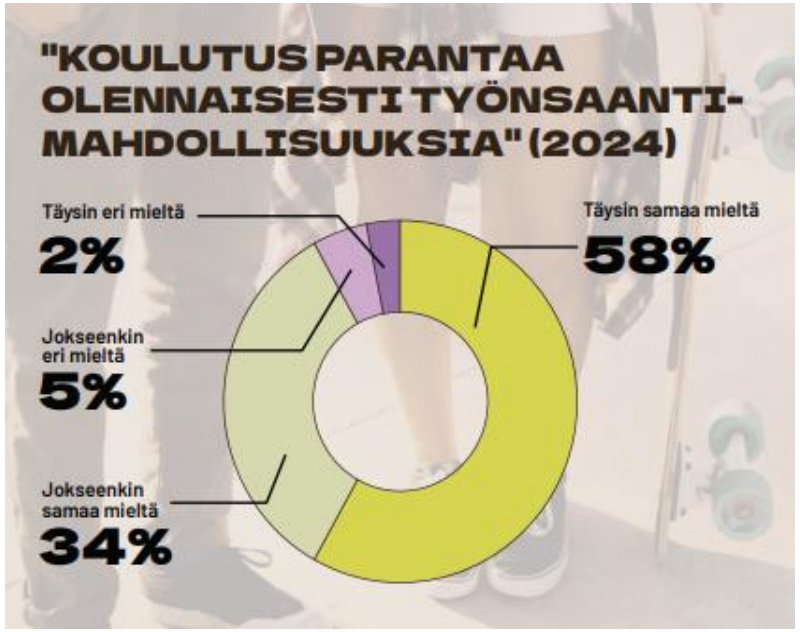

SUOMEN AKATEMIA

strateginen TUTKIMUS

Oppimisen ja hyvinvoinnin välinen suhde on vastavuoroinen

- Oppimisella on hyvinvointivaikutuksia.
- Hyvinvoinnilla on oppimisvaikutuksia.
- Koulun sosio-pedagogisissa käytännöissä rakentuu aina oppimisen ohella hyvin- tai pahoinvointia.
- Koulussa/oppilaitoksessa toimivimmat ja ajassa kestävimmät hyvinvoinnin tukemisen keinot ovat ensisijaisesti pedagogisia.
- Pedagogiset ratkaisut voivat oppimisen ohella edistää myös kokonaisvaltaista hyvinvointia.

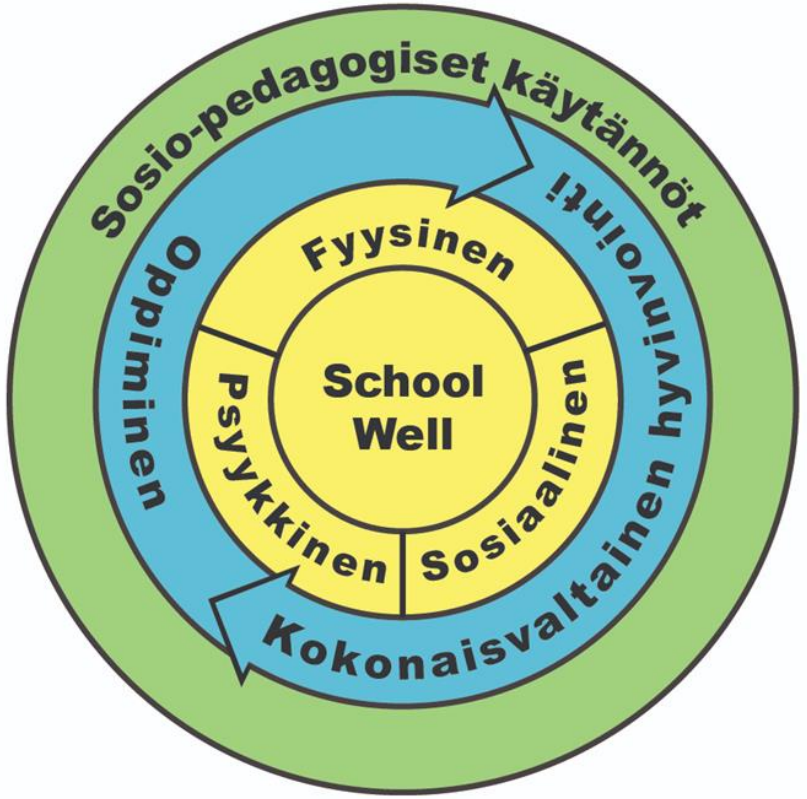

Govorova, Benítez, & Muñiz, 2020; Pietarinen, Pyhältö & Soini, 2014; Pollard & Lee, 2003; Pyhältö, Soini & Pietarinen, 2010; Chang, 2013; Grams & Jurowetsky, 2015; Hakanen, Bakker & Schaufeli, 2006; Tikkanen, Pyhältö, Soini & Pietarinen, 2021; Soini, Pietarinen & Pyhältö, 2016

SUOMEN AKATEMIA

strateginen TUTKIMUS

Mihin tutkimusnäytön perusteella koulun/oppilaitoksen arjessa kannattaa panostaa oppimisen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi?

- Oppimisen taitojen harjoitteluun
- Monipuolisiin ja osallistaviin opetusmenetelmiin
- Oppilaiden vertaisvuorovaikutukseen
- Rauhoittumisen ja keskittymisen taitojen harjoitteluun
- Yhteisöllisen toimintakulttuurin luomiseen
- Koulupäivän aikaisen liikkumisen lisääminen, paikallaanolon vähentäminen ja fyysisen toimintakyvyn kehittäminen liikuntatunneilla
- Tunne-, vuorovaikutus- ja sosiaalisiin sekä ongelmanratkaisutaitojen opetteluun (SEL taidot)

Esim. Kurt & Sezek, 2021; Phan et al. 2022; Papadopoulos et al., 2022 ; Allen et al., 2022; Cefai et al., 2018; Thapa et al., 2013; Haataja et al. 2024

SUOMEN AKATEMIA

strateginen TUTKIMUS

Miksi näihin kannattaa panostaa?

- **Paremmat/enemmän….**
  - Oppimistulokset
    - Matematiikka ja luonnontieteet
    - Luetun ymmärtäminen
    - Kaikkien aineiden keskiarvo
  - Ongelmanratkaisu- ja ajattelun taidot
  - Luovuutta
  - Oppimismotivaatio
  - Psyykkinen toimintakyky ja resilienssi
  - Itsetunto ja minäpystyvyys
  - Prososiaalista käytöstä, empatia taidot ja ystäviä
  - Elämään tyytyväisyys ja onnellisuus

- **Vähemmän……**
  - Yksinäisyyttä
  - Häiriö- ja riskikäyttäytymistä
  - Ahdistusta
  - Mielenterveysongelmia
  - Masennusta
  - Stressi ja tunne-elämän ongelmia
  - Kiusaamista, uhmakkuutta ja valehtelua
  - Koulupudokkuutta
  - Aggressiivista käytöstä
  - Koulukielteisiä asenteita

SUOMEN AKATEMIA

strateginen TUTKIMUS

Nuorten mielenterveyttä on tuettava mahdollisimman varhaisesti ja nuoria osallistaen

- Lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmia kannattaa tukea ja hoitaa varhaisessa vaiheessa.
- Lasten ja nuorten terapiatakuulainsäädäntö on hyvä alku kehittää perustason mielenterveyspalveluita.
  - Varmistettava menetelmien tutkimukseen perustuva vaikuttavuus
  - Turvattava menetelmien käyttöönotto ja juurtuminen
  - Huomioitava mielenterveyshäiriöt, joista puuttuu vaikuttavia menetelmiä
- Opiskeluhuollon ammattilaisten osaamista mielenterveyteen liittyvissä asioissa on lisätty merkittävästi viime vuosina ja tästä osaamisesta tulee huolehtia jatkossakin.
- Nuorten osallisuutta palveluiden suunnittelussa ja arvioinnissa tulee hyödyntää nykyistä enemmän.

SUOMEN AKATEMIA

strateginen TUTKIMUS

Nuorten rikollisuuden vähentämiseen on vaikuttavaksi osoitettuja keinoja

- Kotimaisessa rikoksentorjunnan vaikuttavuustutkimuksessa on saatu tutkimusnäyttöä neljän erilaisen toimenpiteen vaikuttavuudesta nuorten rikollisuuden vähentämisessä:
  - Nuorten rikollisuutta voidaan ehkäistä suuntaamalla toimia laajasti kaikkiin nuoriin
    - **Kiva Koulu** on kouluissa toteutettava, tutkitusti vaikuttava menetelmä, jolla pyritään vaikuttamaan laajassa mittakaavassa kiusaamiseen
    - **Toisen asteen koulutukseen** pääseminen vähensi rikoskäyttäytymisen todennäköisyyttä 10 vuotta kouluun pääsyn jälkeen verrattuna niihin, jotka jäivät koulutuksen ulkopuolelle.
  - Rikoksia tehneisiin nuoriin kohdennetuilla toimintamalleilla
    - **Ankkuritoiminta** kohdistuu alaikäisiin, joita epäillään rikoksista tai joilla on hyvinvointiin ja päihteiden käyttöön liittyviä ongelmia
  - **Poliisin kohdennettu tehovalvonta** vähensi koulujen päättäjäisviikonloppuna alaikäisten tekemän väkivallan normaaliviikonloppua alemmalle tasolle

SUOMEN AKATEMIA

strateginen TUTKIMUS

Vakavaa väkivaltaa käyttävien ja päihdeongelmista oireilevien nuorten kuntoutus edellyttää tutkimukseen perustuvia käytäntöjä

- Nuorten rikollisuuteen vaikuttavat monet tekijät, kuten mielenterveys, päihteiden käyttö, koulupudokkuus, moraaliset tekijät ja sosiaaliset suhteet sekä sanktiojärjestelmän tehokkuus.
- Useimmilla väkivaltarikoksiin syyllistyneillä nuorilla on mielenterveyden häiriö, kuten päihderiippuvuus, mielialahäiriö, ADHD tai oppimisvaikeus
- Erilaiset haitalliset lapsuusajan kokemukset ovat väkivaltaan syyllistyneillä yleisiä.
- Näiden tekijöiden huomioiminen voi vähentää käytösoireita, mutta edellyttää onnistuakseen uusia, intensiivisiä monialaisen yhteistyön rakenteita.
- Nuoret ovat kykeneviä valitsemaan erilaisten toimintavaihtoehtojen välillä, ja valintoihin vaikuttaa myös tietoisuus tekojen seurauksista.

SUOMEN AKATEMIA

strateginen TUTKIMUS

2022–2028
YOUNG Lapset ja nuoret – hyvinvoivat tulevaisuuden tekijät

Haitalliset lapsuudenkokemukset elämänkulussa: pitkän aikavälin seuraukset ja vaikuttavat ehkäisyn keinot

imagine — Mielen hyvinvoinnin kohentaminen keinona lisätä nuorten osallisuutta

Right to Belong — Right to Belong: Yksinäisyyden ja ostrakismin vähentäminen lapsuudessa ja nuoruudessa

Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin koulu

ULOS EPÄTOIVOSTA OUT OF DESPAIR — Ulos epätoivosta – ratkaisuja nuorten väkivaltakuolemiin, itsemurhiin ja huumekuolemiin johtavien elämänkulkujen katkaisemiseksi

SUOMEN AKATEMIA